

Deklarácia
Medzinárodnej organizácie práce
o základných zásadách a právach pri práci a jej následné opatrenia - úplné znenie -
obsahujúce revidovaný dodatok k deklarácii¹⁾

prijatá Generálnou konferenciou Medzinárodnej organizácie práce na jej 86. zasadnutí v Ženeve 18. júna 1998 a revidovaná na 99. zasadnutí konferencie v Ženeve 15. júna 2010.

Keďže MOP bola založená v presvedčení, že sociálna spravodlivosť je podstatná pre všeobecný a trvalý mier;

keďže hospodársky rast je podstatný, ale nie postačujúci na zabezpečenie rovnosti, sociálneho pokroku a odstránenie chudoby a to pre MOP potvrdzuje potrebu podporovať zásadovú sociálnu politiku, spravodlivosť a demokratické inštitúcie;

keďže MOP má viac ako kedykoľvek v minulosti mobilizovať všetky prostriedky normatívnej činnosti, odbornej spolupráce a výskumu vo všetkých oblastiach svojej pôsobnosti, najmä čo sa týka zamestnanosti, odbornej prípravy a pracovných podmienok tak, aby sa v rámci globálnej stratégie hospodárskeho a sociálneho rozvoja hospodárska a sociálna politika navzájom posilňovali s cieľom vytvoriť trvalý a plný rozvoj;

keďže MOP má venovať osobitnú pozornosť osobám so špeciálnymi sociálnymi potrebami, najmä pokiaľ ide o nezamestnané osoby a migrujúcich pracovníkov, mobilizovať a podnecovať medzinárodné, regionálne a vnútroštátne snahy o vyriešenie ich problémov a podporovať účinnú politiku vytvárania pracovných miest;

keďže pri hľadaní spôsobu udržania súvislosti medzi sociálnym pokrokom a hospodárskym rastom má zaručenie základných zásad a práv pri práci osobitnú dôležitosť a význam v tom, že dotknutým osobám umožňuje uplatňovať svoj nárok slobodne a na základe rovnosti príležitostí mať spravodlivý podiel na bohatstve, ktoré pomohli vytvoriť, a plne realizovať svoj ľudský potenciál;

keďže MOP je na základe svojej ústavy²⁾ medzinárodná organizácia s mandátom a kompetenciou vytvárať a zaoberať sa medzinárodnými pracovnými normami a požíva všeobecnú podporu a uznanie vo veci podpory základných práv pri práci vyjadrujúcich jej ústavné zásady;

¹⁾ Deklarácia Medzinárodnej organizácie práce je vyhlásenie, ktoré sa považuje za druh medzinárodného dokumentu, ktoré však nemá charakter druhu medzinárodnej zmluvy, najmä podľa Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z roku 1969 - vyhláška ministra zahraničných vecí č. 15/1988 Zb.

²⁾ XIII. časť (čl. 387 až 427) Mierovej zmluvy medzi mocnosťami spojenými a združenými a Nemeckom a protokol (podpísané vo Versailles 28. júna 1919) - č. 217/1921 Sb. z. a n. v znení neskorších úprav – Ústava Medzinárodnej organizácie práce (ďalej v texte „ústava“).

keďže je naliehavé v situácii narastajúcej vzájomnej hospodárskej závislosti opätovne potvrdiť nezmeniteľný charakter základných zásad a práv obsiahnutých v ústave tejto organizácie³⁾ a podporovať ich všeobecné aplikovanie,

Medzinárodná konferencia práce

1. odvoláva sa na to, že:

a) pri slobodnom vstupe do MOP všetci členovia⁴⁾ súhlasili so zásadami a právami ustanovenými v jej ústave a Filadelfskej deklarácii⁵⁾ a zaviazali sa čo najlepšie pracovať na uskutočňovaní cieľov organizácie podľa svojich zdrojov a špecifických okolností;

b) tieto zásady a práva boli vyjadrené a rozvíjali sa vo forme osobitných práv a záväzkov v dohovoroch uznaných za základné tak vnútri, ako aj mimo organizácie;

2. vyhlasuje, že všetci členovia, hoci neratifikovali predmetné dohovory, majú záväzok vyplývajúci z reálnej skutočnosti členstva v organizácii rešpektovať, podporovať a uskutočňovať v dobrej viere a v súlade s ústavou zásady týkajúce sa základných práv, ktoré sú obsiahnuté v týchto dohovoroch,⁶⁾ a to menovite:

a) slobody združovania a účinného uznania práva kolektívne vyjednávať,

b) odstránenia všetkých foriem nútenej alebo povinnej práce,

c) účinného zrušenia detskej práce,

d) odstránenia diskriminácie, ak ide o zamestnanie a povolanie;

³⁾ Medzinárodnej organizácie práce (ďalej v texte „organizácia“).

⁴⁾ Členské štáty Medzinárodnej organizácie práce.

⁵⁾ Príloha k Ústave Medzinárodnej organizácie práce prijatá Generálnou konferenciou Medzinárodnej organizácie práce 10. mája 1944 vo Filadelfii – Deklarácia cieľov a zámerov Medzinárodnej organizácie práce.

⁶⁾ Slovenská republika je viazaná dohovormi MOP, ktoré upravujú základné zásady a práva pri práci:

– Dohovorom MOP o slobode združovania a ochrane práva organizovať sa č. 87 z roku 1948 (oznámenie č. 489/1990 Zb. a 28. oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 110/1997 Z. z. o potvrdení sukcesie Slovenskej republiky do záväzkov z príslušných mnohostranných zmluvných dokumentov Medzinárodnej organizácie práce, ktorých depozitárom je generálny riaditeľ Medzinárodného úradu práce /ďalej len „oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 110/1997 Z. z.“);

– Dohovorom MOP o použití zásad práva organizovať sa a kolektívne vyjednávať č. 98 z roku 1949 (oznámenie č. 470/1990 Zb. a 33. bod oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 110/1997 Z. z.);

– Dohovorom MOP o nútenej alebo povinnej práci č. 29 z roku 1930 (oznámenie č. 506/1990 Zb. a 14. bod oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 110/1997 Z. z.);

– Dohovorom MOP o zrušení nútenej práce č. 105 z roku 1957 (oznámenie č. 340/1998 Z. z.);

– Dohovorom MOP o minimálnom veku na prijatie do zamestnania č. 138 z roku 1973 (oznámenie č. 341/1998 Z. z. a Redakčného oznámenia o oprave tlačovej chyby v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 341/1998 Z. z. uverejnené v čiastke č. 140/1998 Z. z.);

– Dohovorom MOP o zákaze a o okamžitých opatreniach na odstránenie najhorších foriem detskej práce č. 182 z roku 1999 (oznámenie č. 38/2001 Z. z.);

– Dohovorom MOP o diskriminácii v zamestnaní a povolani č. 111 z roku 1958 (oznámenie č. 465/1990 Zb. a 37. bod oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 110/1997 Z. z.) a

– Dohovorom MOP o rovnakom odmeňovaní mužov a žien za prácu rovnakej hodnoty č. 100 z roku 1951 (oznámenie č. 450/1990 Zb. a 35. bod oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 110/1997 Z. z.).

3. uznáva záväzok organizácie pomáhať členom v uspokojovaní ich vzniknutých a vyjadrených potrieb tak, aby sa uvedené ciele dosiahli pri plnom využívaní jej ústavných, výkonných a rozpočtových prostriedkov vrátane mobilizácie externých zdrojov a pomoci, ako aj nabádať iné medzinárodné organizácie, s ktorými MOP udržiava vzťahy podľa článku 12 svojej ústavy, na podporu uvedeného úsilia:

a) ponúkaním odbornej spolupráce a poradenských služieb na podporu ratifikácie a uplatňovania základných dohovorov;

b) pomocou tým členom, ktorí ešte nie sú v stave ratifikovať všetky alebo niektoré z uvedených dohovorov, v úsilí rešpektovať, podporovať a uskutočňovať zásady týkajúce sa základných práv, ktoré sú predmetom uvedených dohovorov;

c) napomáhaním členom v ich úsilí o vytvorenie priaznivých podmienok na hospodársky a sociálny rozvoj;

4. rozhodla, že s cieľom dosiahnuť úplnú účinnosť tejto deklarácie sa uplatní dôveryhodný a účinný podporný mechanizmus v súlade s opatreniami špecifikovanými v dodatku, ktorý sa považuje za neoddeliteľnú súčasť deklarácie;

5. zdôrazňuje, že pracovné normy by sa nemali použiť na protekcionistické obchodné účely a že nič v tejto deklarácii a v jej následných opatreniach sa neuplatní alebo inak nepoužije na takéto účely; okrem toho, že porovnávacía výhoda ktorejkoľvek krajiny v nijakom prípade by sa nemala spochybníť touto deklaráciou a jej následnými opatreniami.

Dodatok k deklarácii z roku 1998 (revidovaný)

Následné opatrenia k deklarácii

I. všeobecný účel

1. Cieľom ďalej uvedených následných opatrení je podporiť úsilie vynakladané členmi organizácie na podporu základných zásad a práv zakotvených v ústave a v Deklarácii z Filadelfie a opätovne potvrdených v tejto deklarácii.

2. V zhode s týmto cieľom, ktorý má striktnú podpornú povahu, tieto následné opatrenia umožnia identifikovať oblasti, v ktorých pomoc organizácie prostredníctvom jej aktivít a odbornej spolupráce môže sa ukázať ako užitočná pre jej členov, a napomôcť im uplatňovať tieto základné zásady a práva. Následné opatrenia nenahrádzajú platné kontrolné mechanizmy, ani nebránia ich aplikácii; v dôsledku toho sa osobitné situácie spadajúce do oblasti pôsobnosti týchto mechanizmov nebudú preskúmať alebo opätovne skúmať v rámci týchto následných opatrení.

3. Obidva aspekty týchto následných opatrení uvedené v ďalšom texte sú založené na existujúcich postupoch: každoročné následné opatrenia týkajúce sa neratifikovaných

základných dohovorov vyžadujú si iba určité prispôsobenie k súčasným spôsobom aplikácie článku 19, odseku 5, písm. e) Ústavy Medzinárodnej organizácie práce; a Globálnej správy o účinku danom na podporu základných zásad a práv pri práci, ktorá slúži na informovanie o opakovanej diskusii na konferencii o potrebách členov, o vykonaných opatreniach MOP, a dosiahnutých výsledkoch na podporu základných zásad a práv pri práci.

II. Každoročné následné opatrenia týkajúce sa neratifikovaných základných dohovorov

A. Účel a rozsah

1. Účelom je poskytnúť príležitosť preskúmať prostredníctvom zjednodušených postupov úsilie vynaložené členmi, ktorí ešte neratifikovali všetky základné dohovory v súlade s deklaráciou.

2. Následné opatrenia sa vzťahujú na štyri kategórie základných zásad a práv uvedených v deklarácii.

B. Spôsoby

1. Následné opatrenia sa založia na správach vyžadovaných od členov podľa článku 19 odseku 5, písm. e) ústavy. Formuláre správy sa vypracujú tak, aby sa získali informácie od vlád, ktoré neratifikovali jeden alebo viac základných dohovorov a informácie o všetkých zmenách, ktoré môžu nastať v ich práve a praxi, berúc do úvahy článok 23 ústavy a zavedenú prax.

2. Tieto správy zoskupené úradom⁷⁾ sa preskúmajú správnou radou.⁸⁾

3. Úpravy existujúcich postupov správnej rady mali by sa preskúmať, aby sa umožnilo členom, ktorí nie sú zastúpení v správnej rade poskytnúť vysvetlenia najprimeranejším spôsobom, ktoré sa môžu ukázať ako nevyhnutné alebo užitočné v priebehu diskusií v správnej rade, aby sa doplnili informácie obsiahnuté v ich správach.

III. Globálna správa o základných zásadách a právach pri práci

A. Účel a rozsah

1. Účelom Globálnej správy je poskytnúť dynamický globálny obraz týkajúci sa štyroch kategórií základných zásad a práv pri práci, ktorým sa venovala pozornosť v predchádzajúcom období, a aby slúžila ako základ na posúdenie efektívnosti pomoci poskytovanej organizáciou, a na stanovenie priorít pre nasledujúce obdobie, vrátane vo forme akčných plánov na odbornú spoluprácu určených, najmä na mobilizáciu vnútorných a vonkajších zdrojov potrebných na ich vykonanie.

⁷⁾ Medzinárodným úradom práce.

⁸⁾ Správnou radou Medzinárodného úradu práce.

B. Spôsoby

1. Správa sa vypracuje pri zodpovednosti generálneho riaditeľa⁹⁾ na základe oficiálnych informácií, alebo informácií zozbieraných a posúdených v súlade so zaužívanými postupmi. V prípade štátov, ktoré neratifikovali základné dohovory, správa sa opiera, najmä o zistenia vyššie uvedených každoročných následných opatrení. V prípade členov, ktorí ratifikovali predmetné dohovory, správa sa opiera, najmä o správy vypracované podľa článku 22 ústavy. Správa tiež odkáže na skúsenosti získané z odbornej spolupráce a iných príslušných aktivít Medzinárodnej organizácie práce.

2. Táto správa sa predloží konferencii na opakovanú diskusiu o strategickom ciele základných zásad a práv pri práci a opiera sa o spôsoby odsúhlasené správnu radou. Správna rada potom pre konferenciu vypracuje závery z tejto diskusie o všetkých dostupných akčných prostriedkoch MOP, vrátane priorit a akčných plánov na odbornú spoluprácu, ktoré sa majú uplatňovať na nasledujúce obdobie, a usmerňovať správnu radu a úrad v ich zodpovednostiach.

IV. Dohodlo sa, že:

1. Konferencia vo vhodnom čase preskúma účinnosť týchto následných opatrení na základe získaných skúseností a posúdi, či primerane splnili všeobecný účel uvedený v I. časti.

Uvedený text je Deklarácia Medzinárodnej organizácie práce o základných zásadách a právach pri práci a jej následné opatrenia, ktorá sa riadne prijala v priebehu 86. zasadnutia Generálnej konferencie Medzinárodnej organizácie práce v Ženeve. Toto zasadnutie bolo vyhlásené za skončené 18. júna 1998. Uvedený text zahŕňa aj revidovaný dodatok k deklarácii, ktorý sa riadne prijal v priebehu 99. zasadnutia Generálnej konferencie Medzinárodnej organizácie práce v Ženeve. Toto zasadnutie bolo vyhlásené za skončené 18. júna 2010.

NA DÔKAZ TOHO sme pripojili svoje podpisy 19. júna 1998.

Prezident konferencie

JEAN-JACQUES OECHSLIN

Generálny riaditeľ Medzinárodného úradu práce

MICHEL HANSENNE

NA DÔKAZ TOHO sme pripojili svoje podpisy 18. júna 2010.

⁹⁾ Generálneho riaditeľa Medzinárodného úradu práce.

Prezident konferencie

GILLES DE ROBIEN

Generálny riaditeľ Medzinárodného úradu práce

JUAN SOMAVIA